

18317

ปัญหาพิเศษ

เรื่อง

ความพึงพอใจของเกษตรกรเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร
ในหมู่ที่ 3 บ้านทุ่งค่าย ตำบลหนองธง อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง ปี พ.ศ. 2543

Satisfied of Farmers with action of Agent or extension worker in
Village 3 Bantungkai Tambon Nongtong Amphur Pabon Phatthalung
Province. 2000

T096339

โดย

นางสาวอุษา ทรายอ่อน
ภาควิชาเทคนิคเกษตร
คณะเทคโนโลยีการเกษตร
พ.ศ. 2544

๑๗.

๑ ๙64๑

๒๕๔๔

เลขหมู่.....
เลขทะเบียน..... ๑๖๓๓๙
วันเดือนปี.....

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
เจ้าคุณทหารลาดกระบัง
กรุงเทพฯ (10520)

King Mongkut's Institute of Technology
Chaokuntaharn Ladkrabang
Bangkok, Thailand (10520)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ใบรับรองปัญหาพิเศษ
ภาควิชาเทคนิคเกษตร
คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กทม.

เรื่อง

ความพึงพอใจของเกษตรกรเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรใน
หมู่ที่ 3 บ้านทุ่งค่าย ตำบลหนองธง อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง ปีพ.ศ. 2544
Satisfied of Farmers wist action of Agent or extension worker in
Village 3 Bantungkai Tumbon Nongtong Amphur Pabon Phatthalung
Province, 2000.

โดย

นางสาวอุษา ทรายอ่อน

ได้รับการตรวจสอบและอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาลักสูตร
วท.บ. (พัฒนาการเกษตร)

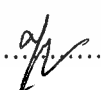
เมื่อวันที่ 9 เดือน มี.ค. พ.ศ. 2544

ประธานกรรมการปัญหาพิเศษ

 9 / มี.ค. 2544

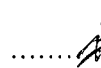
(อาจารย์ เอนก บุญยืน)

กรรมการปัญหาพิเศษ

 9 / มี.ค. 2544

(ผศ. ศุภสมบุรณ์ อึ้งรัตนกร)

หัวหน้าภาควิชา

 9 / มี.ค. 2544

(อาจารย์ สุขุมารณ์ ชันธ์ศรี)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่อง : ความพึงพอใจของเกษตรกรเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ในหมู่ที่ 3 บ้านทุ่งค่าย ตำบลหนองธง อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง

โดย : นางสาวอุษา ทรายอ่อน

ชื่อปริญญา : วิทยาศาสตรบัณฑิต (พัฒนาการเกษตร)

สาขาวิชาเอก : พัฒนาการเกษตร

ประธานกรรมการปัญหาพิเศษ :

(อาจารย์เอนก บุญยืน)

วันที่ 9 มิ.ย. 2544

การวิจัยเรื่องความพึงพอใจของเกษตรกรเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรในหมู่ที่ 3 บ้านทุ่งค่าย ตำบลหนองธง อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง โดยกลุ่มตัวอย่างมี 77 ราย เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามแล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ทางสถิติหาค่าร้อยละและค่าเฉลี่ยโดยมีวัตถุประสงค์ของการศึกษาคือ สภาพพื้นฐานทั่วไปและความพึงพอใจของเกษตรกรเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรในหมู่ที่ 3 ตำบลหนองธง อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง และสรุปผลการศึกษาดังนี้

1. สภาพพื้นฐานทั่วไปของเกษตรกรผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่เป็นเพศชายจบชั้น ป.6 อาชีพหลักทำสวนยางพารา มีจำนวนสมาชิกในครอบครัว 4 คน มีพื้นที่ถือครองที่ดินน้อยกว่าหรือเท่ากับ 10 ไร่ และเป็นที่ดินของตนเองเกือบทั้งหมด เกษตรกรส่วนใหญ่เข้าร่วมเป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตร และมีจำนวนสมาชิกที่ใช้แรงงานทำการเกษตรโดยส่วนใหญ่ครัวเรือนละ 2 คน

2. ความพึงพอใจของเกษตรกรเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมีความพึงพอใจน้อยในโครงการไร่นาเกษตรผสมผสานและโครงการใช้พืชสมุนไพรแทนสารเคมี ส่วนความพึงพอใจของเกษตรกรเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรโดยภาพรวมพบว่าเกษตรกรมีความพึงพอใจปานกลาง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คำนิยม

การศึกษาปัญหาพิเศษเรื่องความพึงพอใจของเกษตรกรเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรในหมู่ที่ 3 บ้านทุ่งค่าย ตำบลหนองธง อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง ครั้งนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดีโดยมีอาจารย์เอนก บุญยืน และผู้ช่วยศาสตราจารย์ศุภสมบุญรณ์ อึ้งรัตนากร เป็นผู้ให้คำปรึกษาแนะนำรวมทั้งให้ความช่วยเหลือในการศึกษาเป็นอย่างดี ผู้ศึกษาปัญหาพิเศษ ขอขอบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

นอกจากนี้ผู้ศึกษาปัญหาพิเศษยังได้รับความอนุเคราะห์จากเจ้าหน้าที่เกษตรตำบลหนองธง รวมทั้งเกษตรกรในหมู่ที่ 3 บ้านทุ่งค่าย ตำบลหนองธง อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง ที่ให้ความร่วมมือตอบแบบสอบถามโดยพร้อมเพรียงกันจึงขอขอบคุณทุกท่านเป็นอย่างสูง

อุษา ทรายอ่อน

มีนาคม 2544

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
สารบัญตาราง	(ก)
สารบัญภาพ	(ข)
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา	2
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	2
ขอบเขตของการศึกษา	2
คำนิยามศัพท์	3
บทที่ 2 การตรวจเอกสาร	4
บทที่ 3 วิธีการศึกษา	20
วิธีการสุ่มตัวอย่าง	20
เครื่องมือและการเก็บรวบรวมข้อมูล	21
การวิเคราะห์ข้อมูล	22
บทที่ 4 ผลการศึกษา	24
บทที่ 5 สรุปและข้อเสนอแนะ	33
เอกสารอ้างอิง	35
ภาคผนวก	36

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญญัตราสาร

	หน้า
ตารางที่ 1 แสดงรายได้ของเกษตรกรในหมู่ที่ 3 บ้านทุ่งค่าย	16
ตารางที่ 2 แสดงเป้าหมายการผลิตหมู่ที่ 3 บ้านทุ่งค่าย	17
ตารางที่ 3 แสดงการสุ่มตัวอย่างโดยกำหนดขนาดตัวอย่าง เสนอโดยกรมส่งเสริมการเกษตร	20
ตารางที่ 4 แสดงระยะเวลาดำเนินงาน	23
ตารางที่ 5 แสดงสภาพพื้นฐานทั่วไปของเกษตรกรหมู่ที่ 3 บ้านทุ่งค่าย	25
ตารางที่ 6 แสดงความพึงพอใจของเกษตรกรเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรในโครงการไร่นาเกษตรผสมผสาน	29
ตารางที่ 7 แสดงความพึงพอใจของเกษตรกรเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรในโครงการใช้พืชสมุนไพรแทนสารเคมี	30
ตารางที่ 8 แสดงความพึงพอใจของเกษตรกรเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ ส่งเสริมการเกษตรโดยภาพรวม	32

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1 แผนที่แสดงที่ตั้งหมู่ที่ 3 บ้านทุ่งค่าย ตำบลหนองธง อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง	18

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

(Statement Problem)

ประชากรในประเทศไทยส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกร และมีจำนวนมากอาศัยอยู่ในชนบท มักมีปัญหาประสบภัยพิบัติต่าง ๆ เช่น ไม่มีเงินทุน เกิดโรคระบาด แมลงศัตรูพืช แมลงศัตรูสัตว์ น้ำท่วม ขาดความรู้หรือเทคโนโลยีใหม่ ๆ ทางเกษตร ตลอดจนราคาผลผลิตตกต่ำหรือราคาไม่แน่นอน ซึ่งปัญหาที่กล่าวมาข้างต้นเป็นปัญหาที่สัมพันธ์และเชื่อมโยงไปสู่ปัญหาอื่น ๆ อย่างกว้างขวาง รัฐบาลจึงได้เล็งเห็นความสำคัญของปัญหาที่เกิดขึ้นของเกษตรกร รัฐบาลจึงได้จัดตั้งกรมส่งเสริมการเกษตรขึ้น เพื่อให้เจ้าหน้าที่ให้คำแนะนำช่วยเหลือเกษตรกร แต่การดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมเกี่ยวกับการปฏิบัติงานในหมู่ที่ 3 บ้านทุ่งค่าย ตำบลหนองธง อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง เป็นไปอย่างยากลำบากเนื่องจากในพื้นที่มีประชากรมาก และมีเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรน้อย รวมทั้งเมื่อเจ้าหน้าที่ออกไปส่งเสริมในพื้นที่เกษตรกรยังมีความเชื่อถือในรูปแบบวิธีการเกษตรแบบในอดีต และบางครั้งเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรก็ปฏิบัติงานไม่ตรงกับความต้องการของเกษตรกร ซึ่งทำให้เกิดการไม่ยอมรับและไม่เชื่อถือในตัวเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร จะเห็นได้ว่าจะต้องทำให้เกษตรกรเกิดความพึงพอใจ เพราะหากเกษตรกรมีความพึงพอใจมีผลต่อการยอมรับและเชื่อถือในการปฏิบัติงานทำให้การปฏิบัติงานประสบผลสำเร็จได้ผลดีมีประสิทธิภาพซึ่งทำให้ข้าพเจ้าสนใจที่จะทำ การศึกษาความพึงพอใจของเกษตรกรเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร มีความพึงพอใจต่อกิจกรรมบทบาทหน้าที่ของเจ้าหน้าที่อย่างไรในการดำเนินงาน

วัตถุประสงค์ (Objectives of the Study)

1. เพื่อศึกษาสภาพพื้นฐานทั่วไปของเกษตรกร หมู่ที่ 3 บ้านทุ่งค่าย ตำบลหนองธง อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของเกษตรกรเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ (Significance of the Study)

1. ทำให้ทราบถึงสภาพพื้นฐานทั่วไปของเกษตรกร หมู่ที่ 3 บ้านทุ่งค่าย ตำบลหนองธง อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง เพื่อเป็นแนวทางในการช่วยเหลือเกษตรกรในโอกาสต่อไป
2. ทราบความพึงพอใจของเกษตรกรเป็นแนวทางให้ข้อเสนอแนะเจ้าหน้าที่ส่งเสริมและเป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการกำหนดนโยบายในการวางแผนการดำเนินงาน

ขอบเขตการวิจัย (Scope and Limitation)

การวิจัยครั้งนี้กำหนดขอบข่ายที่จะศึกษาวิจัยเฉพาะผู้ประกอบการอาชีพเกษตรกรหรือเกษตรกรในหมู่ที่ 3 บ้านทุ่งค่าย ตำบลหนองธง อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง จำนวนเกษตรกรที่ใช้ศึกษาในการวิจัยเพียง 77 รายเท่านั้น โดยทำการศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลในเดือน มกราคม – กุมภาพันธ์ 2544

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

นิยามศัพท์

(Operational Definition of Terms)

ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกในทางที่ดี ชอบใจ หรือไม่พอใจของเกษตรกรที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรในหมู่ที่ 3 บ้านทุ่งค่าย ตำบลหนองธง อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง

เกษตรกร หมายถึง ผู้ที่ประกอบอาชีพการเกษตรด้านการปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ เป็นอาชีพหลักในหมู่ที่ 3 บ้านทุ่งค่าย ตำบลหนองธง อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง

เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร หมายถึง เกษตรอำเภอ เกษตรตำบลที่ได้รับแต่งตั้งจากกรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ให้ปฏิบัติงานในหมู่ที่ 3 บ้านทุ่งค่าย ตำบลหนองธง อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง

การปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตร หมายถึง การทำงานของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรที่เข้าไปอบรมหรือช่วยเหลือเกษตรกรในหมู่ที่ 3 บ้านทุ่งค่าย ตำบลหนองธง อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง

บทบาทหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร หมายถึง การทำงานของเจ้าหน้าที่ที่ช่วยให้เกษตรกรได้รับความรู้และนำไปปฏิบัติที่หมู่ที่ 3 บ้านทุ่งค่าย ตำบลหนองธง อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง

สภาพทั่วไป หมายถึง สภาพความเป็นอยู่ของเกษตรกรทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมในหมู่ที่ 3 บ้านทุ่งค่าย ตำบลหนองธง อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง

อายุ หมายถึง อายุบรรณิรณของเกษตรกรนับถึงปัจจุบัน (2543)

บทที่ 2

การตรวจเอกสาร

(Review of Related Literature)

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้แบ่งการตรวจเอกสารออกเป็น 4 ขั้นตอนดังนี้

1. ความพึงพอใจ
2. การส่งเสริมการเกษตร
 - ความหมายของงานส่งเสริมการเกษตร
 - ขอบเขตของงานส่งเสริมการเกษตร
 - วิธีการส่งเสริมการเกษตร
 - บทบาทของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร
 - คุณลักษณะของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร
3. ข้อมูลเกี่ยวกับพื้นที่หมู่ที่ 3 บ้านทุ่งค่าย อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. ความพึงพอใจ

วีรนาถ มานะภิก (2527 : 144) ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับความพึงพอใจไว้ว่า ความเพ็ดลิดเพลินหรือสภาพทางอารมณ์ที่เป็นบวก อันเป็นผลจากการประเมินสิ่งทีบุคคลคนนั้นประสบมา

สุนทร ธาราธิคุณ (2542 : 18) ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับความพึงพอใจไว้ว่า ระดับความรู้สึกในทางที่ดี

รวีวรรณ สีนะฮะสาร (2542 : 23) ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับความพึงพอใจไว้ว่า ความรู้สึกสนใจและพอใจในเรื่องนั้น ๆ

จากความหมายความพึงพอใจดังกล่าวอาจจะสรุปได้ดังนี้

ทัศนคติที่ดี ความรู้สึกที่ดีในการทำงานในเรื่องนั้น ๆ เมื่อทำงานไปแล้วทำให้เกิดความเพ็ดลิดเพลินหรือสภาพทางอารมณ์ที่เป็นบวก ทำให้เกิดความพอใจในการทำงานให้ประสบความสำเร็จลุล่วงไปได้ดี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. การส่งเสริมการเกษตร

ความหมายของงานส่งเสริมการเกษตร

วิจิตร อวาทกุล (2535 : 35) ได้กล่าวไว้ว่า การส่งเสริมการเกษตรเป็นงานที่เกี่ยวกับการให้การศึกษาให้ความรู้ทางการเกษตรแก่เกษตรกรและประชาชน แต่มิได้จำกัดแต่เพียงการเรียนการสอนเท่านั้น ยังเกี่ยวข้องกับกิจกรรมต่าง ๆ และบริการต่าง ๆ ของรัฐและเอกชนอีกอย่างกว้างขวาง บริการของรัฐโดยหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวพันกันหลายหน่วยงาน เพื่อชี้ให้เห็นลักษณะภาระหน้าที่ความสำคัญของการส่งเสริมการเกษตร จึงขอนำคำกล่าวที่ให้ความหมายของการส่งเสริมการเกษตรมาเสนอไว้เพื่อประกอบความเข้าใจดังนี้

1. การส่งเสริมการเกษตรเป็นเสมือนมือที่คอยหยิบยื่นวิชาการ ความรู้ เทคนิค สิ่งอันเป็นประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพ และดำรงชีพไปให้เกษตรกร เป็นความพยายามของสถาบันวิชาการที่จะบริการความรู้แก่เกษตรกรและประชาชน
2. การส่งเสริมการเกษตรเป็นเสมือนสื่อกลางที่คอยประสานปัญหาของเกษตรกรกับวิชาการ ใหม่ ๆ ของสถาบันที่ค้นคว้าวิจัยและเผยแพร่ออกมา นำวิชาการไปสู่เกษตรกรและนำปัญหาข้อขัดข้องของเกษตรกรมาให้สถาบันศึกษาค้นคว้าวิจัยแก้ไข และนำการค้นคว้าแก้ไขไปสู่เกษตรกรอีกครั้ง
3. การส่งเสริมการเกษตรเปรียบเสมือนสะพานที่คอยเชื่อมโยงระหว่างสถาบันค้นคว้าศึกษาวิชาการเพื่อให้ความรู้วิชาการและเทคโนโลยีต่าง ๆ เดินทางไปสู่เกษตรกรและประชาชน
4. การส่งเสริมการเกษตรเปรียบเสมือนแสงสว่างที่คอยส่องให้เกษตรกรได้มองเห็นประโยชน์ของสถาบันวิชาการและเทคโนโลยีใหม่เพื่อนำไปใช้ ขณะเดียวกันก็ทำให้สถาบันนักวิชาการได้มองเห็นปัญหาอุปสรรคของเกษตรกรได้ชัดเจน เพื่อดำเนินการแก้ไขเพื่อขจัดปัญหาและอุปสรรคของเกษตรกรให้หมดสิ้นไป ทั้งนี้โดยอาศัยระบบการส่งเสริมการเกษตร

พานิช ทินนิมิตร (2527 : 199) กล่าวถึงการส่งเสริมการเกษตรไว้ว่า เป็นการเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างเกษตรกรกับแหล่งวิทยาการเพื่อที่จะกระจายความรู้ใหม่ ๆ และหลักการที่ดีไปสู่เกษตรกรและทำให้เกษตรกรเหล่านี้ได้นำวิทยาการแผนใหม่ไปใช้ในฟาร์มของตน

ทำนอง สิงคาลวณิช (2525 : 148 – 149) ให้ความหมายของการส่งเสริมการเกษตรไว้ว่าการส่งเสริมการเกษตรเป็นกิจกรรมเสริมหรือการแพร่ขยายความรู้ทางการเกษตรในระบบการศึกษาลักษณะหนึ่งที่น่ามาจากสถาบันการศึกษาสู่บุคคลเป้าหมาย หรือผู้ที่ได้รับการส่งเสริมในที่นี้ได้แก่ ผู้ประกอบการเกษตรซึ่งอยู่ภายนอกสถาบันการศึกษาจึงได้จัดว่าเป็นการศึกษานอกโรงเรียน

เรียน (cut – of – school education) หรือการศึกษานอกระบบโรงเรียน (non – formal education)

วิรัชญ์ คงคะจันทร์ (2524 : 25 – 27) กล่าวโดยสรุปถึงความหมายของการส่งเสริมคือ การให้การศึกษแก่คนในทุกๆระดับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเกษตรกร แม่บ้าน และบุตรหลาน การให้การศึกษาด้านการส่งเสริมนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อเสนอและสนับสนุนให้บุคคลดังกล่าวซึ่งเป็นผู้รับการส่งเสริมสามารถเข้าใจถึงปัญหา ตระหนักถึงปัญหาและสามารถแก้ไขปัญหาอันเกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพของตนเป็นสำคัญ

ขอบเขตของงานส่งเสริมการเกษตร

วิจิตร อวระกุล (2535 : 35) ได้กล่าวถึงขอบเขตของงานส่งเสริมการเกษตรทั่ว ๆ ไปว่า

1. งานส่งเสริมการเกษตรเป็นงานของรัฐบาลที่มีกฎหมายรับรอง ไม่ใช่เป็นมูลนิธิเอกชน องค์การการกุศล ฯลฯ
2. ไม่ใช่งานการเมือง เป็นงานบริการแก่ประชาชนที่ไม่มีขอบเขตจำกัด พรรค เพศ เชื้อชาติ ศาสนา อาชีพ หรือเฉพาะสมาชิกองค์การหนึ่งเท่านั้น
3. การส่งเสริมการเกษตรของสหรัฐฯ เป็นงานร่วมมือระหว่างรัฐบาลกลาง (federal) มลรัฐ (state) และรัฐบาลท้องถิ่น (Local government) ซึ่งมีการบริหารและดำเนินการที่มีการรักษาดุลที่จะทำให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชนและประเทศชาติให้มาก
4. การให้การศึกษของการส่งเสริมการเกษตร แตกต่างกับการให้การศึกษ ของสถาบัน การศึกษาทั่วไปดังนี้
 - 4.1 ไม่มีหลักสูตรและวิชาแน่นอนตายตัว
 - 4.2 การดำเนินการสอนทั่วไป ไม่จำเป็นต้องเป็นชั้นเรียนอาจสอนที่ไร่นาของเกษตรกร ที่บ้าน ศาลาวัด ฯลฯ
 - 4.3 ลักษณะของวิชาที่พนักงานส่งเสริมสอนจะเน้นทางปฏิบัติมากกว่าทฤษฎีและมีลักษณะเอาไปใช้ปฏิบัติหรือประกอบอาชีพได้ทันที แก้ไขปัญหาการประกอบอาชีพหรือทำงานได้เลย ไม่ใช่วิชาประดับความรู้
 - 4.4 ความรู้ที่ได้รับการสอนของพนักงานส่งเสริมจะต้องให้มีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้น ทั้งด้านสติปัญญาและการปฏิบัติ คือทำให้ถูกต้อง ทำให้ดีขึ้น ได้ผลมากขึ้นกว่าเดิม เป็นต้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ดิเรก ฤกษ์หว่าย (2524 : 25) กล่าวถึงขอบเขตของงานส่งเสริมครอบครัวในสายงานดังต่อไปนี้ คือ (FAO)

1. ในด้านการผลิตทางการเกษตร คือ ดำเนินการให้มีการใช้ต้นทุนในการผลิตให้น้อยที่สุดและให้ได้กำไรมากที่สุด
2. การดำเนินการจัดหาตลาดสำหรับผลิตผลจากฟาร์ม
3. การอนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติให้เป็นประโยชน์
4. การจัดการฟาร์มและจัดการบ้านเรือน
5. คหกรรม
6. กิจกรรมเกี่ยวกับเด็ก เช่น ยุวเกษตรกร
7. การพัฒนาความเป็นผู้นำ
8. การปรับปรุงชุมชนและการพัฒนาทรัพยากรในชุมชนให้เป็นประโยชน์แก่คนในท้องถิ่นให้มากที่สุด
9. การให้การศึกษาเกี่ยวกับสวัสดิการของรัฐ คือ ให้บุคคลเป้าหมายได้เรียนรู้ว่ารัฐมีหน้าที่อย่างไร และอะไรบ้างที่รัฐพึงให้แก่ประชาชน

จะเห็นว่าขอบเขตของงานส่งเสริมครอบครัวกว้างมาก และควรเกี่ยวกับงานพัฒนาชุมชน การศึกษาผู้ใหญ่ แต่ความแตกต่างในเรื่องดังกล่าวนี้ยังอยู่แต่ถ้าพูดถึงงานส่งเสริมการเกษตรที่ทำในประเทศไทยทั้ง 9 สาขางานที่กล่าวมาแล้วนี้ ก็มีการดำเนินการทุกอย่างเพียงแต่แตกต่างกันในเรื่องของความมากน้อยที่เกี่ยวข้องเท่านั้น

วิธีการส่งเสริมการเกษตร

พาณิช ทินนิมิตร (2527 : 199 - 200) ได้กล่าวถึงวิธีการส่งเสริมการเกษตรเป็น 2 ประเภท ใหญ่ ๆ คือ

1. แบ่งตามลักษณะการใช้ (Use) ได้แก่
 - 1.1 การติดต่อสื่อสารแบบรายบุคคล (Individual Contacts) เช่น
 - เจ้าหน้าที่ไปพบเกษตรกรที่บ้าน (Farm visit)
 - เกษตรกรไปพบเจ้าหน้าที่ที่สำนักงาน (Office call)
 - การติดต่อระหว่างกันทางโทรศัพท์
 - การติดต่อกันทางจดหมาย
 - การสาธิตให้ดูผล

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.2 การติดต่อสื่อสารแบบกลุ่ม (Group Contacts) เช่น

- การสาธิตวิธีทำในเรื่องต่าง ๆ
- การประชุมต่าง ๆ
- การบรรยาย
- การอบรมสัมมนา
- การประชุมอภิปราย
- การทัศนศึกษา
- การประชุมผลการสาธิต

1.3 การติดต่อสื่อสารแบบมวลชน (Mass Contacts) เช่น

- การทำป้ายประกาศแจ้งความ
- เอกสารใบปลิว
- หนังสือเรียน
- หนังสือพิมพ์ วารสารต่าง ๆ
- ภาพโฆษณา (posters)
- การจัดนิทรรศการ
- วิทยุกระจายเสียง
- โทรทัศน์

2. แบ่งตามรูปร่างของอุปกรณ์ (Form) ได้แก่

2.1 การติดต่อสื่อสารแบบใช้ข้อความ (Written Materials) เช่น

- ป้ายประกาศ แจ้งความ
- เอกสารใบปลิว
- บทความทางหนังสือพิมพ์
- จดหมายส่วนตัว
- จดหมายเวียน

2.2 การติดต่อสื่อสารแบบใช้ภาษาพูด (Spoken Words) เช่น

- การประชุมสัมมนาต่าง ๆ
- เจ้าหน้าที่ไปพบเกษตรกรที่บ้าน
- เกษตรกรไปพบเจ้าหน้าที่
- โทรศัพท์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- วิทยุ

2.3 การติดต่อสื่อสารแบบใช้โสตทัศนูปกรณ์ (Visuals) เช่น

- แผนภูมิ แผนผัง ตารางต่าง ๆ
- ภาพยนตร์ สไลด์ फिल्मสตริฟ เทปโทรทัศน์ ฯลฯ
- การจัดนิทรรศการ
- ภาพโฆษณา (โปสเตอร์)
- การให้ดูผลสาธิต

2.4 การติดต่อแบบใช้ภาษาพูดควบคู่กับโสตทัศนูปกรณ์ เช่น

- การสาธิตวิธีทำ
- การประชุมให้ดูผลสาธิต
- การประชุมต่าง ๆ ที่ใช้โสตทัศนูปกรณ์ช่วย
- รายการทางโทรทัศน์ต่าง ๆ

บทบาทของเจ้าหน้าที่

พานิช ทินนิมิตร (2527 : 198) ได้กล่าวถึงบทบาทและหน้าที่ของนักส่งเสริมหรือพัฒนาการไว้ว่า นักส่งเสริมการเกษตรเป็นนักพัฒนาคนหนึ่งที่จะช่วยให้เกษตรกรมีความรู้ใหม่ ๆ เพื่อไปช่วยในการเพิ่มผลผลิตของเขา ดังนั้นนักส่งเสริมการเกษตรจึงมีบทบาทดังต่อไปนี้

1. เป็นผู้นำทางวิชาการและเป็นผู้ที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง
2. เป็นผู้ประสานงานทางวิชาการและการปฏิบัติ กล่าวคือ นักส่งเสริมจะต้องประสานเชื่อมโยงระหว่างสถาบัน (นักวิชาการ) กับเกษตรกรผู้ปฏิบัติ
3. เป็นผู้แก้ปัญหาของชุมชน กล่าวคือ นักส่งเสริมเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับเกษตรกรมากที่สุด ย่อมรู้ถึงปัญหาและความต้องการของชุมชนหรือเกษตรกรได้
4. เป็นผู้เชื่อมโยงบุคคลและองค์การต่าง ๆ เข้าด้วยกัน กล่าวคือ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรจะเป็นตัวเชื่อมระหว่างเกษตรกรกับหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อให้การปฏิบัติงานของหน่วยงานต่าง ๆ ประสบผลสำเร็จ

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาริธา (2527 : 624 - 625) ได้กล่าวถึงความรับผิดชอบตามหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรในระดับต่าง ๆ ไว้ดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1. เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรระดับภาค มีหน้าที่
 - 1.1 ติดตามวางแผนการปฏิบัติงานและประเมินผลงานที่รับผิดชอบ
 - 1.2 นิเทศงานจังหวัดและอำเภอ
 - 1.3 ฝึกและอบรมเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรภายในภาค
 - 1.4 วางแนวทางส่งเสริมการเกษตรกับจังหวัด
 - 1.5 บริการวิชาการเกษตร ติดต่อประสานงานกับสถาบันวิชาการ
2. เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรระดับจังหวัด มีหน้าที่
 - 2.1 รับผิดชอบ ควบคุมดูแล ติดตาม เร่งรัด ตรวจสอบผลการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมในจังหวัดให้เป็นไปตามแผน ระเบียบกฎหมายต่าง ๆ ที่วางไว้
 - 2.2 รับนโยบายต่าง ๆ จากส่วนกลางนำมาวางแผนให้สอดคล้องกับแผนของจังหวัด
 - 2.3 ให้การนิเทศงานแก่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมระดับอำเภอระดับตำบล
 - 2.4 เป็นที่ปรึกษาและให้คำแนะนำในการปฏิบัติงานแก่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอและระดับตำบล
 - 2.5 อำนวยความสะดวกในการมาปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่จากส่วนกลาง
3. เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอ มีหน้าที่
 - 3.1 ปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตรตามที่กรม จังหวัด หรืออำเภอมอบหมาย
 - 3.2 ติดต่อร่วมมือประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับงานส่งเสริมการเกษตร
 - 3.3 เป็นที่ปรึกษาให้คำแนะนำงานส่งเสริมการเกษตรแก่เกษตรกรในอำเภอนั้น ๆ
 - 3.4 ติดตามและรายงานผลงานที่ปฏิบัติตามโครงการ แผนงานต่าง ๆ
 - 3.5 นิเทศ ติดตาม และประเมินผล งานส่งเสริมการเกษตรในระดับอำเภอ
4. เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรระดับตำบล มีหน้าที่
 - 4.1 รับผิดชอบการปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตรในตำบล
 - 4.2 เป็นที่ปรึกษาของสภาตำบล
 - 4.3 จัดทำข้อมูลการเกษตรของตำบลที่ปฏิบัติงาน
 - 4.4 ร่วมมือและประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ

กรมส่งเสริมการเกษตร (2532 : 16 – 18) กล่าวสรุปบทบาทของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรประจำตำบลไว้ดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1. เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรประจำตำบลต้องเข้ารับการฝึกอบรมทุก ๆ 2 สัปดาห์ต่อ 1 วัน ที่สำนักงานเกษตรอำเภอ เน้นหนักทางปฏิบัติ
2. คัดเลือกเกษตรกรผู้นำหรือเกษตรกรตัวอย่าง จัดทำแปลงสาธิตการปลูกพืช และเผยแพร่วิชาการแผนใหม่ให้แก่เกษตรกรในเขตอำเภอโดยผ่านทางเกษตรกรผู้นำเป็นหลัก
3. ยั่วยุ ชักจูงให้จัดตั้งกลุ่มเกษตรกร กลุ่มแม่บ้าน และกลุ่มยุวเกษตรกรขึ้นในตำบลนั้น ๆ
4. ช่วยเหลือแนะนำและบริการเกี่ยวกับเมล็ดพันธุ์ ปุ๋ย และยาปราบศัตรูพืชแก่เกษตรกร
5. ปฏิบัติงานต่าง ๆ ตามที่ได้รับมอบหมายจากเกษตรอำเภอ เกษตรจังหวัด สำนักงานส่งเสริมการเกษตรภาคและกรมส่งเสริมการเกษตร
6. ออกสำรวจรวบรวมสถิติตัวเลขทางการเกษตรต่าง ๆ

๕๕

คุณลักษณะคุณสมบัติของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรที่ดี
 วิจิตร อวระกุล (2535 : 25 – 27) กล่าวถึงคุณสมบัติของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรไว้ดัง

1. การศึกษา
 - เป็นผู้มีความรู้ ความสามารถทางด้านเกษตร
 - มีความรู้และการศึกษาด้านจิตวิทยา สังคม และมนุษยสัมพันธ์ด้วย
2. ประสบการณ์และความสามารถในการให้บริการแก่ประชาชน ชุมชน
 - ต้องเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการทำงานในชนบท สนใจประชาชนอย่างแท้จริง
 - มีความรู้ความสามารถในการพูด การเขียน ใช้ภาษาถ้อยคำได้ถูกต้อง คล่องแคล่ว
 - มีความสามารถในการประสานงานติดต่อกับบุคคลทุกฝ่าย
 - สามารถปรับตัวเข้ากับชนบทและสิ่งแวดล้อมได้ดีมีลักษณะความเป็นมิตรกับคนทั่วไป
 - เคยเป็นครูหรือทำหน้าที่สอน อบรมมาก่อน กระตุน ชักนำ จูงใจในการประกอบอาชีพ
3. บุคลิกลักษณะ
 - มีบุคลิกลักษณะที่ดี สง่าผ่าเผย สุขภาพดี แข็งแรง เหมาะแก่การทำงาน ส่งเสริมการเกษตร เพราะงานส่งเสริมการเกษตรเป็นงานตรากตรำ
4. นิสัยใจคอ
 - เป็นผู้รักงานส่งเสริมการเกษตร รักชนบท รักชาวบ้านผู้ไว้ความรู้และการศึกษา
 - มีความกระตือรือร้นในการทำงานอยู่ไม่เสื่อมคลาย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5. การเข้ารับการเรียนรู้ การฝึกอบรมของเกษตรกร เกิดจากความสมัครใจ ปราศจากการบังคับ ชูเชิญ หรือกะเกณฑ์

6. การให้บริการต้องทำภายใต้ชื่อของหน่วยงาน องค์กรที่ชัดเจน ไม่มีการแอบแฝงแอบอ้างเพื่อผลประโยชน์

7. เป็นการปฏิบัติภาคสนามที่กว้างขวางไม่มีขอบเขต เช่น แสดงงานด้านเกษตร เศรษฐศาสตร์ วิชาอื่นที่เกี่ยวข้อง นับว่าเป็นงานที่กว้างขวาง

8. เป็นการให้ความเป็นอิสระในการจัดทำโครงการซึ่งเป็นความต้องการและความปรารถนาของประชาชนในระดับท้องถิ่น มิใช่เป็นเพียงความปรารถนาของพนักงานส่งเสริมหรือผู้บริหารระดับสูงฝ่ายเดียว

9. งานส่งเสริมการเกษตรส่วนใหญ่ต้องอาศัยการศึกษา วิจัย ค้นคว้าเป็นหลัก แต่อย่างไรก็ตามต้องปรับให้มีผลทางการปฏิบัติ มีลักษณะยืดหยุ่นและปรับตัวได้ตามสมควร

10. งานส่งเสริมการเกษตรจะดำเนินการ ได้ผลดีและกว้างขวาง จะต้องอาศัยและใช้ผู้นำท้องถิ่นเข้าช่วยเหลืออย่างมากมายและกว้างขวาง

3. ข้อมูลเกี่ยวกับพื้นที่หมู่ที่ 3 บ้านทุ่งค่าย ตำบลหนองธง อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง

จากการสัมภาษณ์คุณมนัส จันทร์แก้ว เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร อำเภอป่าบอน เมื่อวันที่ 16 ตุลาคม 2543 ได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของหมู่ที่ 3 บ้านทุ่งค่าย ตำบลหนองธง ไว้ว่า

เมื่อประมาณปี พ.ศ. 2495 มีการทำศึกสงครามบ้านเมือง และในหมู่บ้านทุ่งค่ายทหารของทางราชการเข้ามาตั้งค่ายอำนวยการทำสงคราม จากนั้นราษฎรจากบ้านป่าบอนได้เข้ามาจับจองพื้นที่รกรากกลางป่า เพื่อทำนาและทำสวนยาวพาราปลูกข้าวไร่ เพื่อกิน จนทำให้มีราษฎรเข้ามาจับจองที่ดินมากขึ้น เกิดเป็นชุมชนใหญ่มีการเรียกชื่อบ้านตามประวัติที่เป็นมาว่า บ้านทุ่งค่าย บ้านทุ่งค่ายเดิมมี 3 กลุ่มบ้าน ปัจจุบันได้มีการแบ่งแยกกลุ่มบ้านห้วยทรายและกลุ่มบ้านหอยโข่ง เป็นหมู่ที่ 8 บ้านหอยโข่ง ดังนั้นจึงมีเพียง 1 กลุ่มบ้าน

อาณาเขตของหมู่บ้าน

ทิศเหนือ	ติดหมู่ที่ 8 ตำบลหนองธง
ทิศใต้	ติดหมู่ที่ 1 ตำบลหนองธง, ติดหมู่ที่ 4 ตำบลหนองธง
ทิศตะวันออก	ติดหมู่ที่ 3 ตำบลป่าบอน
ทิศตะวันตก	ติดตำบลคลองใหญ่ อำเภอตะโหมด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากการสัมภาษณ์คุณมนัส จันทร์แก้ว เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร อำเภอป่าบอน เมื่อวันที่ 16 ตุลาคม 2543 ได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของหมู่ที่ 3 บ้านทุ่งค่าย ตำบลหนองธงไว้ว่า

เมื่อประมาณปี พ.ศ. 2495 มีการทำศึกสงครามบ้านเมือง และในหมู่บ้านทุ่งค่ายทหารของทางราชการเข้ามาตั้งค่ายอำนวยการในการทำสงคราม จากนั้นราษฎรจากบ้านป่าบอนได้เข้ามาจับจองพื้นที่รกรากถางป่า เพื่อทำนาและทำสวนยาวพาราปลูกข้าวไร่ เพื่อกิน จนทำให้มีราษฎรเข้ามาจับจองที่ดินมากขึ้น เกิดเป็นชุมชนใหญ่มีการเรียกชื่อบ้านตามประวัติที่เป็นมาว่า บ้านทุ่งค่าย บ้านทุ่งค่ายเดิมมี 3 กลุ่มบ้าน ปัจจุบันได้มีการแบ่งแยกกลุ่มบ้านห้วยทรายและกลุ่มบ้านหอยโข่ง เป็นหมู่ที่ 8 บ้านหอยโข่ง ดังนั้นจึงมีเพียง 1 กลุ่มบ้าน

อาณาเขตของหมู่บ้าน

ทิศเหนือ	ติดหมู่ที่ 8	ตำบลหนองธง
ทิศใต้	ติดหมู่ที่ 1	ตำบลหนองธง, ติดหมู่ที่ 4 ตำบลหนองธง
ทิศตะวันออก	ติดหมู่ที่ 3	ตำบลป่าบอน
ทิศตะวันตก	ติดตำบลคลองใหญ่	อำเภอตะโหมด

สภาพทั่วไป

ข้อมูลประชากร

ประชากรนับถือศาสนาพุทธ 100% จำนวนประชากรทั้งหมู่บ้านรวม 131 ครัวเรือน มีประชากรทั้งสิ้น 511 คน มีเด็กอยู่ 154 คน (ร้อยละ 30.14 ของประชากรทั้งหมด) อายุ 14 – 16 ปี 311 คน (ร้อยละ 60.88 ของประชากรทั้งหมด) ผู้สูงอายุ 46 คน ครัวเรือนแบ่งเป็น ครัวเรือนฐานะดี จำนวน 14 ครัวเรือน ปานกลางจำนวน 13 ครัวเรือน และยากจน จำนวน 104 ครัวเรือน

ข้อมูลพื้นที่ปลูกพืชเศรษฐกิจ

ครัวเรือนทำการเกษตร 120 ครัวเรือน

พื้นที่ทั้งหมด 4,420 ไร่

พื้นที่ทำการเกษตร 4,320 ไร่ แบ่งเป็นพืชเศรษฐกิจได้แก่

ยางพารา	3,613 ไร่
ข้าว	707 ไร่
ไร่ นาผสมผสาน	50 ไร่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข้อมูลเกี่ยวกับรายได้

รายได้ส่วนใหญ่ได้มาจากภาคเกษตรกรรม แบ่งเป็นรายได้ทั้งหมดจากการทำสวนยางมีรายได้ 378,000 บาท/ปี ทำนา 636,000 บาท/ปี รายได้ 20,000 บาท/ปี รายได้นอกภาคเกษตร 100,000 บาท/ปี รวมรายได้ทั้งหมดบ้าน 4,536,000 บาท/ปี ดังนั้นรายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือนต่อปีเป็นเงิน 34,892 บาท

ข้อมูลการปลูกพืชและสัตว์เลี้ยงเศรษฐกิจ

1. ยางพารา

พื้นที่ปลูกยางพารามีจำนวน 3,812 ไร่ ครัวเรือนที่ปลูกยางพารา 116 ครัวเรือน ผลผลิต 240 กิโลกรัม/ไร่/ปี ปัญหาที่สำคัญการปลูกยางพาราได้แก่ ขาดการบำรุงรักษา ขาดการรวมกลุ่ม ปรับปรุงคุณภาพยางแผ่น

2. ข้าว

พื้นที่ทำนามี 107 ไร่ จำนวนครัวเรือนทำนา 100 ครัวเรือน ผลิตข้าว 400 ถัง/ไร่ ส่วนใหญ่ปลูกไว้บริโภคในครัวเรือน พันธุ์ข้าวส่วนใหญ่เป็นข้าวพันธุ์ข้าวส่วนใหญ่เป็นข้าวพันธุ์ดี พันธุ์พื้นเมือง

3. ปศุสัตว์

โค มีเลี้ยงกันเกือบทุกครัวเรือน ส่วนใหญ่เป็นพันธุ์พื้นเมือง ปัญหาขาดแคลนหญ้าเลี้ยงโคในฤดูฝน

ไก่ นิยมเลี้ยงไก่พื้นเมืองเกือบทุกครัวเรือน ปัญหาคือเกิดโรคระบาดในบางช่วง

4. ทำไร่นาสวนผสม

ได้รับสนับสนุนงบประมาณภาคท้องถิ่น จัดทำแปลงไร่นาสวนผสมโดยได้สนับสนุนพันธุ์ในปี 2534 ซึ่งได้รับความเสียหายจากภาวะธรรมชาติ แต่ยังคงมีบางแปลงที่สามารถปรับปรุงใหม่ได้

ข้อมูลลักษณะดิน

เป็นดินที่เกิดจากการทับถมของตะกอนบนที่ราบลุ่มตะกอนลำนํ้าเป็นดินลึกมาก มีการระบายน้ำเร็ว เนื้อดินเป็นดินเหนียวปนทราย แปรหรือดินร่วนเหนียวปนทรายแปร ความอุดมสมบูรณ์ของดินต่ำ - ปานกลาง

ข้อมูลสภาพแหล่งน้ำ

ห้วยโต๊ะเทมมีความกว้าง 4 เมตร ยาว 3 กิโลเมตร ลึก 2 เมตร มีน้ำตลอดปี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข้อมูลบริการด้านสาธารณะในหมู่บ้าน

มีที่อ่านหนังสือพิมพ์หมู่บ้าน มีไฟฟ้าใช้ ไม่มีหอกระจายข่าว

ข้อมูลด้านคมนาคม

การคมนาคมในหมู่บ้านสะดวก ถนนเอเชียถึงอำเภอ 2 กิโลเมตร จากถนนเอเชียถึงหมู่บ้านเป็นถนนลูกรัง 1 กิโลเมตร รถจักรยานยนต์รับจ้างไปมาสม่ำเสมอ

ข้อมูลการดำเนินงานทางด้านการเกษตร

คนในหมู่บ้านสังกัดกลุ่มออมทรัพย์ กลุ่มลูกค้า ธกส. 60 คริวเรือน ในหมู่บ้านมีโรงสี 2 แห่ง

ข้อมูลด้านสังคม

คนส่วนใหญ่จบการศึกษาภาคบังคับในช่วง 2 ปีที่ผ่านมาได้รับการฝึกอบรมด้านการเกษตร 1 ครั้ง คริวเรือนส่วนใหญ่ยังปฏิบัติศาสนกิจอย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 ครั้ง และประชากรส่วนมากก็เข้าร่วมกิจกรรมตามประเพณีท้องถิ่นเป็นประจำ หมู่บ้านมีการจัดกิจกรรมงานศิลปะประเพณีทุกปี คริวเรือนไปทำงานนอกตำบลจำนวน 10 คริวเรือน สมาชิก 15 คน

ปัญหาในหมู่บ้าน

ปัญหาการผลิต

เกษตรกรส่วนใหญ่มีอาชีพทำสวนยาง รายได้ทั้งหมดจึงได้มาจากยางพารา สภาพการผลิตทั่วไปของเกษตรกรขาดการดูแลรักษาให้ถูกต้องยังขาดการปรับปรุงคุณภาพยางและรวมกันขาย

อาชีพทำนานั้น ปลูกข้าวเพื่อบริโภคในครัวเรือน นิยมปลูกข้าวพื้นเมือง พันธุ์ดี การเลี้ยงสัตว์ นิยมเลี้ยงพันธุ์พื้นเมือง ขาดการดูแลเอาใจใส่ในการป้องกันโรคระบาด สัตว์ ในช่วงฤดูฝนนั้นขาดหญ้าเลี้ยง

การเลี้ยงไก่พื้นเมืองมีทุกครัวเรือน ขาดการป้องกันโรคระบาดทำให้ไก่ตายในบางช่วง

ปัญหาการผลิตของหมู่บ้าน คือ ราคาขายตกต่ำในบางช่วง ทำให้ปัญหาเกษตรกรมีรายได้น้อย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ปัญหาสังคม

มีการอพยพแรงงาน ชาดการรวมตัวในการประกอบอาชีพ ชาดการส่งเสริมอาชีพ ทำให้
เกษตรกรมีเวลาว่างหลังจากกรีดยาง

เป้าหมายงานพัฒนาการเกษตร

เป้าหมายรายได้

จากการวิเคราะห์แผนการผลิตของหมู่บ้านจึงกำหนดเป้าหมาย รายได้ครัวเรือน
เกษตรกรดังนี้

ตารางที่1.แสดงเป้าหมายรายได้ของเกษตรกรหมู่ที่ 3 บ้านทุ่งค่าย

พ.ศ.	เฉลี่ย/ปี/ครัวเรือน (บาท)
2538	36,000
2539	37,000
2540	38,000
2541	39,000
2542	40,000

ที่มา : เกษตรอำเภอบ้านบอง (2540)

เป้าหมายกลุ่มกิจกรรม

จากการวิเคราะห์แผนการผลิต จึงได้กำหนดเป้าหมายกลุ่มกิจกรรมในหมู่บ้านที่จะใช้เป็น
ช่องทางในการพัฒนาการเกษตร ดังนี้

1. กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร
2. กลุ่มปรับปรุงคุณภาพยางและชายยาง
3. กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต
4. กลุ่มจัดไร่นา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 2. แสดงเป้าหมายการผลิตหมูที่ 3 บ้านทุ่งค่าย

พืช/สัตว์	ปี 2538		ปี 2539		ปี 2540		ปี 2541		ปี 2542	
	พื้นที่ (ไร่)	ปริมาณพื้นที่ (ตัน)	พื้นที่ (ไร่)	ปริมาณพื้นที่ (ตัน)	พื้นที่ (ไร่)	ปริมาณพื้นที่ (ตัน)	พื้นที่ (ไร่)	ปริมาณพื้นที่ (ตัน)	พื้นที่ (ไร่)	ปริมาณพื้นที่ (ตัน)
ยางพารา	4,320	1,260	4,320	1,365	4,320	1,470	4,320	1,575	4,320	1,680
ข้าว	707	-	587	-	567	-	547	-	527	-
ไร่นาสวนผสม	50	-	20	-	20	-	20	-	20	-
วัว	100 ตัว	-	120 ตัว	-	150 ตัว	-	200 ตัว	-	250 ตัว	-

ที่มา : เกษตรอำเภอบ้านดอน (2540)

แนวทางการพัฒนาทางการเกษตร

จากการศึกษาสภาพของหมู่บ้านและปัญหาในด้านต่าง ๆ ของหมู่บ้าน ได้กำหนดแนวทางพัฒนาไว้ ดังนี้

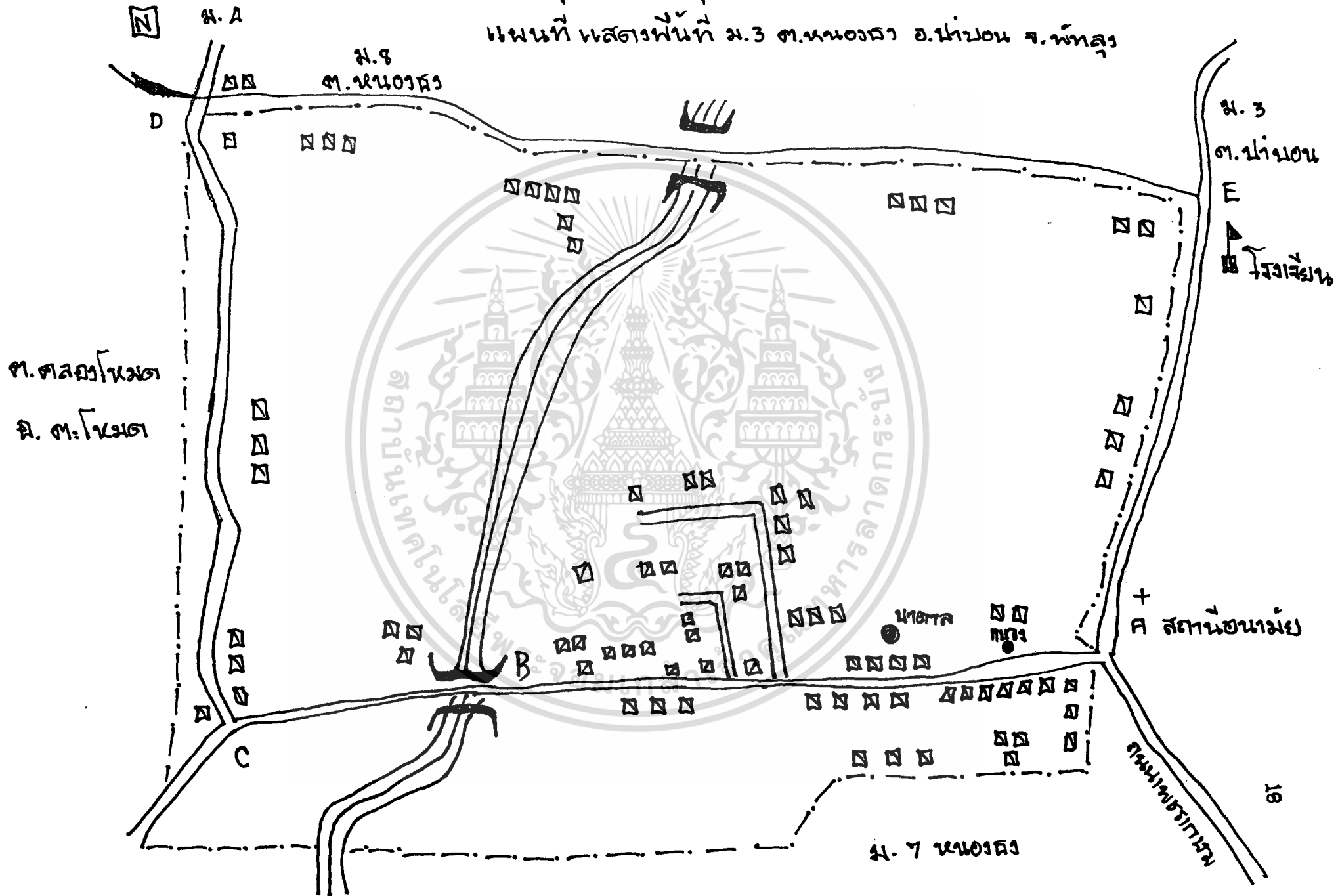
1. จัดตั้งกลุ่มกิจกรรมต่าง ๆ ในหมู่บ้านนอกจากจะช่วยพัฒนาให้เกษตรกรมีจิตสำนึก ที่ จะแก้ไขปัญหาด้วยตนเองแล้วยังจะใช้เป็นช่องทางในงานพัฒนาการเกษตร

2. การกระจายการผลิต หลังจากตั้งกลุ่มกิจกรรมต่าง ๆ แล้ว ควรใช้กลุ่มกิจกรรมเหล่านั้นเป็นช่องทางปรับปรุงผลผลิต กระจายการผลิตให้มากขึ้น ทั้งนี้มีเป้าหมายให้เกษตรกรมีรายได้หลาย ๆ ด้าน โดยส่งเสริมการปลูกพืชมากขึ้น ควรส่งเสริมการเปลี่ยนสภาพนาเป็นไร่นาสวนผสม

3. การสนับสนุนแผนการผลิตควรขอความร่วมมือจากคณะทำงานประสานแผนการผลิตของอำเภอได้นำแผนการผลิตของเกษตรกร จัดทำเป็นโครงการในส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อขอรับการสนับสนุนจากงบประมาณต่าง ๆ ของทางราชการ

4. ส่งเสริมงานอาชีพให้มากขึ้นเพื่อสนับสนุนเกษตรกรรายย่อย เกษตรกรรายย่อยส่วนใหญ่ออกไปหางานทำนอกหมู่บ้านควรส่งเสริมให้ได้ประกอบอาชีพเพิ่มรายได้จะได้ไม่ต้องอพยพย้ายแรงงาน

แผนที่แสดงพื้นที่ ม.3 ต.หนองหว้า อ.ท่าบ่อ จ.พัสลวง

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

บุญเลิศ กิ่งพยอม (2536) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของเกษตรกรเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของพนักงานส่งเสริมการเกษตรตำบลหนองไม้ซุง อำเภออุทัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จากการศึกษาเรื่องความพึงพอใจต่อการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นและการติดตามผลงานของพนักงานส่งเสริมการเกษตรพบว่าเกษตรกรมีความพึงพอใจในระดับปานกลางและน้อย ดังนั้นพนักงานส่งเสริมการเกษตรควรจะมีการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นและการติดตามผลให้มากขึ้น และจากการศึกษาเรื่องการให้ความรู้ทางด้านวิชาการในด้านการประกอบอาชีพพบว่าเกษตรกรมีความพึงพอใจในระดับปานกลางและน้อย ดังนั้นพนักงานส่งเสริมการเกษตรจึงควรให้ความรู้ในเรื่องนี้ให้มากขึ้น

สุธิตา ชับเสนาะ (2527) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อการปฏิบัติงานของเกษตรตำบลในตำบลบ้านไทย อำเภอเมืองใน จังหวัดอุบลราชธานี จากการศึกษาเรื่องความพอใจของเกษตรกรที่มีต่อการปฏิบัติงานของเกษตรตำบลทั้ง 26 เรื่องพบว่าเกษตรกรเพศชายและเพศหญิงมีความพอใจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ 2 เรื่อง คือ การจัดตั้งกลุ่มเกษตรกรและการฝึกอบรมผู้นำท้องถิ่น ส่วนที่เหลืออีก 24 เรื่องเกษตรกรเพศชายและเพศหญิงมีความพอใจไม่แตกต่างกันตามนัยสำคัญทางสถิติ โดยส่วนรวมเกษตรกรมีความพอใจในระดับน้อยต่อการปฏิบัติงานของเกษตรตำบลเรื่องการนำภาพยนตร์สารคดีที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรมาฉายให้ชม อาจเนื่องมาจากสำนักงานเกษตรไม่มีงบประมาณในการจัดซื้ออุปกรณ์ และเกษตรกรมีความพอใจในระดับน้อยต่อการปฏิบัติงานของเกษตรตำบล เรื่องการจัดตั้งสหกรณ์การเกษตร ดังนั้นเกษตรตำบลควรให้ความสำคัญและสนใจที่จะเรียนรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานและการจัดตั้งสหกรณ์การเกษตรนั้นมา อีกทั้งต้องแนะนำให้เกษตรกรทราบว่าสหกรณ์การเกษตรนั้นให้ประโยชน์อะไรกับพวกเขาได้บ้าง และมีความสำคัญอย่างไร

บทที่ 3 วิธีการวิจัย

(Research methodologies)

ประชากร

ประชากรในการศึกษาค้างนี้ คือเกษตรกรผู้ประกอบอาชีพการเกษตร ในหมู่ที่ 3 บ้านทุ่งค้าย ตำบลหนองธง อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง ปี พ.ศ. 2543 จำนวนประชากรทั้งหมด 311 ราย

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างของการทำวิจัยครั้งนี้ได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบโดยบังเอิญ ของเกษตรกรในหมู่ที่ 3 บ้านทุ่งค้าย ตำบลหนองธง อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง เป็นจำนวนตัวอย่าง 77 ราย

วิธีการสุ่มตัวอย่าง

การสุ่มหากกลุ่มตัวอย่างทำการสุ่มตัวอย่างแบบพบโดยบังเอิญ จากเกษตรกรทั้งหมด 311 ราย ให้ได้กลุ่มตัวอย่างเพียง 77 ราย เนื่องจากเกษตรกรในหมู่ที่ 3 บ้านทุ่งค้าย มีสภาพปัญหาที่คล้ายคลึงกันมาก จึงได้ทำการสุ่มหาตัวแทนเพื่อเป็นการประหยัดเวลา แรงงานและงบประมาณการใช้จ่าย ซึ่งวิธีการสุ่มตัวอย่างดังกล่าวได้มีหลักเกณฑ์จากกรมส่งเสริมดังนี้

ตารางที่ 3. แสดงการสุ่มตัวอย่างโดยกำหนดขนาดตัวอย่างเสนอ โดยกรมส่งเสริมการเกษตร (2528) ดังนี้

จำนวนประชากร	เปอร์เซ็นต์ของขนาดตัวอย่าง
< 50	80%
50 – 99	> 50% แต่ < 80%
100 – 999	25%
1000 – 9000	10%
≥ 10,000	1%

ที่มา : กรมส่งเสริมการเกษตร, (2528)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เครื่องมือและการเก็บรวบรวมข้อมูล

การจัดทำเครื่องมือและเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. การสร้างเครื่องมือเป็นแบบสอบถาม โดยศึกษาข้อมูลจากวัตถุประสงค์และการศึกษาจากการวิจัยเอกสารต่าง ๆ ซึ่งเครื่องมือเก็บข้อมูลเป็นแบบสอบถาม โดยแบ่งรายละเอียดเป็น 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 สภาพพื้นฐานทั่วไปของเกษตรกร

ตอนที่ 2 ความพึงพอใจของเกษตรกรเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร

2 ประเมินความเที่ยงตรงและความน่าเชื่อถือในแบบสอบถามโดยปรึกษากับเจ้าหน้าที่ส่งเสริม ผู้รู้ผู้เชี่ยวชาญ อาจารย์ที่ปรึกษา คณะกรรมการในการปรับปรุงแก้ไขในเนื้อหาและสำนวนภาษา

3. เก็บข้อมูลในภาคสนามโดยใช้แบบสอบถามเข้าไปแจกกลุ่มเกษตรกรตัวอย่างเป็นรายบุคคล

การรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการใช้แบบสอบถามเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างโดยตรง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย คือแบบสอบถามซึ่งมีคำถามแบบปลายเปิดโดยการนำแบบสอบถามไปแจกกับเกษตรกรและก็รอเก็บแบบสอบถามเลย

การทดสอบแบบสอบถาม

เมื่อสร้างแบบสอบถามขึ้นมาแล้วก็นำแบบสอบถามไปทดสอบกับกลุ่มเกษตรกร ในตำบลห้วยทราย อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง จำนวน 10 ชุด ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจริงแต่เป็นกลุ่มตัวอย่างทดลอง เพื่อหาข้อบกพร่องของแบบสอบถามแล้ว นำมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ถูกต้องแล้วจึงนำไปใช้ในการทดสอบจริงต่อไปเมื่อปรับปรุงแบบสอบถามแล้วนำแบบสอบถามไปแจกให้เกษตรกรในหมู่ที่ 3 บ้านทุ่งค่าย ตำบลหนองธง อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุงด้วยตนเองโดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญสอบถามจริงต่อไป

เมื่อปรับปรุงแบบสอบถามแล้วนำไปแจกให้เกษตรกรในหมู่ที่ 3 บ้านทุ่งค่าย ตำบล

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ห้องสมุดคณะเทคโนโลยีการเกษตร

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าฯ ลาดกระบัง

หนองธง อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง ด้วยตนเอง โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ

การวิเคราะห์ข้อมูล

(Analysis of data)

นำข้อมูลที่รวบรวมมาได้มาวิเคราะห์ทางสถิติโดยใช้สถิติดังนี้

1. ค่าร้อยละ (Percentage) เพื่อคำนวณหาค่าร้อยละของข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของเกษตรกรและความพึงพอใจของเกษตรกรเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่เสริมการเกษตร

$$\text{ร้อยละ} = \frac{X \times 100}{N}$$

กำหนดให้ X = จำนวนตัวอย่างที่ต้องการศึกษา

N = จำนวนตัวอย่างทั้งหมด

2. ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) ใช้คำนวณค่าเฉลี่ยของข้อมูล

$$\bar{X} = \frac{\sum_{i=1}^n x_i}{N}$$

กำหนดให้ \bar{X} = ค่าเฉลี่ย

$\sum x_i$ = ผลรวมทั้งหมดของข้อมูลที่ต้องการ

N = จำนวนทั้งหมดของข้อมูล

i = จำนวนชุดที่ 1 ถึง N

ส่วนข้อมูลในเรื่องความพึงพอใจได้กำหนดให้ระดับคะแนนดังนี้

พึงพอใจมาก	เท่ากับ	4	คะแนน
พึงพอใจปานกลาง	เท่ากับ	3	คะแนน
พึงพอใจน้อย	เท่ากับ	2	คะแนน
ไม่พึงพอใจ	เท่ากับ	1	คะแนน

ค่าเฉลี่ยที่คำนวณได้นำมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ดังนี้ ประคอง กรรณสูตร (2528 : 70)

ค่าเฉลี่ย 3.60 – 4.59 หมายถึง พึงพอใจมาก

ค่าเฉลี่ย 2.60 – 3.59 หมายถึง พึงพอใจปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.60 – 2.59 หมายถึง พึงพอใจน้อย

ค่าเฉลี่ย 0.60 – 1.59 หมายถึง ไม่พึงพอใจ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ระยะเวลาและสถานที่ในการศึกษา

สถานที่ใช้ในการศึกษามุขี 3 บ้านทุ่งค่าย ตำบลหนองธง อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง

แผนงานและระยะเวลา

ตารางที่ 4. แสดงระยะเวลาดำเนินงาน ตุลาคม 2543 – มีนาคม 2544

แผนงานและการดำเนินงาน	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.
วางแผนวิจัยและศึกษาข้อมูล	←→					
จัดทำโครงการ		←→				
เสนอโครงการ				←→		
ทำแบบสอบถาม					←→	
เก็บรวบรวมข้อมูล						←→
วิเคราะห์ข้อมูล เขียนรายงาน จัดพิมพ์						←→

งบประมาณการศึกษา

1. งบประมาณในการหาข้อมูลเพื่องานวิจัย	250	บาท
2. งบประมาณในการทำเครื่องมืองานวิจัย	750	บาท
3. งบประมาณในการเดินทาง	500	บาท
4. งบประมาณในการจัดทำรูปเล่ม	1,000	บาท
5. งบประมาณในการถ่ายเอกสาร	400	บาท
รวมงบประมาณทั้งหมด	2,900	บาท

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 4 ผลการวิจัย

การนำเสนอผลงานวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปของตารางข้อมูล ประกอบคำบรรยายของแต่ละตอนโดยเรียงลำดับขั้นตอนต่อไปนี้

ตอนที่ 1 สภาพพื้นฐานทั่วไปของเกษตรกร

ลักษณะสภาพพื้นฐานทั่วไปของเกษตรกร (ตารางที่ 5) ที่ศึกษาเรื่อง เพศ อายุ ศาสนา ระดับการศึกษา สมาชิกในครอบครัว จำนวนพื้นที่ถือครอง อาชีพหลัก ลักษณะการถือครองที่ดินทำการเกษตร การเข้าร่วมกิจกรรมส่วนรวม สมาชิกที่ใช้แรงงานในการทำการเกษตร โดยระบุรายละเอียดดังนี้

เพศ

ผลการวิจัยพบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 64.94 เป็นเพศหญิงร้อยละ 35.06

อายุ

ผลการวิจัยพบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่มีอายุประมาณ 31 – 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 39.00

ศาสนา

พบว่าเกษตรกรทั้ง 77 ราย นับถือศาสนาพุทธ

ระดับการศึกษา

ผลการวิจัยพบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 45.45 ได้รับการศึกษาในระดับประถมศึกษาปีที่ 6 รองลงมาคือ ประถมศึกษาปีที่ 4 เป็นร้อยละ 24.68 และอื่น ๆ ได้แก่ จบชั้นปริญญาตรีกับไม่ได้รับการศึกษา คิดเป็นร้อยละ 3.90

จำนวนสมาชิกในครอบครัว

ผลการวิจัยพบว่าเกษตรกรมีจำนวนสมาชิกในครอบครัวโดยส่วนใหญ่ครอบครัวละ 4 คน คิดเป็นร้อยละ 36.36

จำนวนพื้นที่ถือครองทั้งหมด

ผลการวิจัยว่าเกษตรกรร้อยละ 58.45 มีพื้นที่ถือครองน้อยกว่าหรือเท่ากับ 10 ไร่ เกษตรกรมีพื้นที่ถือครอง 11 – 20 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 23.37 และ 21 – 30 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 11.69 ส่วนเกษตรกรมีพื้นที่มากกว่า 30 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 6.49

อาชีพหลัก

ผลการวิจัยพบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 53.25 ทำสวนยางพารา รองลงมาร้อยละ 24.68 ทำนา และอาชีพที่ทำน้อยที่สุดคือการทำสวนผัก คิดเป็นร้อยละ 7.7

ลักษณะการถือครองพื้นที่ทำการเกษตร

ผลการวิจัยพบว่าเกษตรกรร้อยละ 97.40 มีพื้นที่ทำการเกษตรเป็นของตนเอง

การเข้าร่วมกิจกรรม

ผลการวิจัยพบว่าเกษตรกรร้อยละ 51.95 เป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตร รองลงมา ร้อยละ 23.87 เป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกรและต่ำสุดร้อยละ 2.60 เป็นกรรมการวัด

จำนวนสมาชิกในครอบครัวที่ใช้แรงงานทำการเกษตร

ผลการวิจัยพบว่าเกษตรกรมีจำนวนสมาชิกในครอบครัวที่ใช้แรงงานทำการเกษตร ส่วนใหญ่ 2 คน คิดเป็นร้อยละ 51.95 รองลงมา 3 คนคิดเป็นร้อยละ 32.46

ตารางที่ 5 แสดงสภาพพื้นฐานทั่วไปของเกษตรกร

ตัวแปร	จำนวน (N = 77)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	50	64.94
หญิง	27	35.06
2. อายุ (ปี)		
20 – 30	21	27.20
31 – 40	30	39.00
41 – 50	15	19.50
51 – 60	11	14.30
3. ศาสนา		
พุทธ	77	100.00
ศาสนา	-	-

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์และใช้เฉพาะเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ในประโยชน์ทางการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ตัวแปร	จำนวน (N = 77)	ร้อยละ
4. ระดับการศึกษา		
ป.4	19	24.68
ป.6	35	45.45
ม.3	15	19.48
ม.6	5	6.49
อื่น ๆ	3	3.90
5. จำนวนสมาชิกในครอบครัว (คน)		
2	5	6.49
3	19	24.68
4	28	36.36
5	18	23.37
อื่น ๆ	7	9.10
6. พื้นที่ถือครองทั้งหมด		
≤ 10 ไร่	45	58.45
11 – 20 ไร่	18	23.37
21 – 30 ไร่	9	11.69
อื่น ๆ	5	6.49
7. อาชีพหลัก		
ทำสวนผัก	6	7.79
ทำสวนผลไม้	11	14.28
ทำนา	19	24.68
ทำสวนยางพารา	41	53.25
8. ลักษณะการถือครองที่ดินทำการเกษตร		
มีที่ดินเป็นของตนเอง	75	97.40
เช่าคนอื่นทั้งหมด	-	-
มีที่ดินของตนเอง ไร่ เช่าคนอื่น ไร่	-	-
อื่น ๆ ไปรตระบุ	2	2.60

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ตัวแปร	จำนวน (N = 77)	ร้อยละ
9. การเข้าร่วมกิจกรรม		
เป็นกรรมการหมู่บ้าน	12	15.59
เป็นสมาชิกสหกรณ์	40	51.95
เป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกร	18	23.37
เป็นกรรมการวัด	2	2.60
อื่น ๆ	5	6.49
10. จำนวนสมาชิกในครอบครัวที่ใช้แรงงานทำการเกษตร		
4 คน	7	9.10
3 คน	25	32.46
2 คน	40	51.95
อื่น ๆ	5	6.49

ตอนที่ 2 ความพึงพอใจของเกษตรกรเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร (ตารางที่ 6)

ในการวิจัยตอนที่ 2 ผู้วิจัยได้จำแนกออกเป็น 2 ระดับ คือ

ประเด็นที่ 1 การสำรวจความพึงพอใจของเกษตรกร ตามโครงการเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร คือโครงการรณรงค์เกษตรกรผสมผสาน และโครงการการใช้พืชสมุนไพรแทนสารเคมี

ประเด็นที่ 2 การสำรวจความพึงพอใจของเกษตรกร โดยภาพรวมเกี่ยวกับการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร

ได้ผลการวิจัยดังนี้

จากประเด็นที่ 1 การสำรวจความพึงพอใจของเกษตรกรตามโครงการเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร จะแบ่งรายละเอียดเป็น 2 โครงการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1. โครงการไร่ंनाเกษตรผสมผสาน ทำการวิจัย 13 เรื่องภาพรวมพบว่าเกษตรกรมีความพึงพอใจน้อย โดยแยกเป็น 10 เรื่อง คือคะแนนจะอยู่ในระดับความพึงพอใจน้อยในช่วง 1.60 – 2.59 อันได้แก่

การเยี่ยมชมเขียนเกษตรกรในไร่ंना	คะแนนเฉลี่ย	2.42
การให้คำแนะนำเรื่องเครื่องมือในการเกษตร	คะแนนเฉลี่ย	2.41
การให้ความรู้เรื่องการปลูกพืชไร่	คะแนนเฉลี่ย	2.45
การให้ความรู้เรื่องในการเลี้ยงสัตว์	คะแนนเฉลี่ย	2.54
การให้บริการวัคซีนและยาสำหรับสัตว์	คะแนนเฉลี่ย	2.53
การให้บริการจัดหาพันธุ์พืชและพันธุ์สัตว์	คะแนนเฉลี่ย	2.55
การให้คำแนะนำเรื่องสินเชื่อ	คะแนนเฉลี่ย	2.57
การให้ความรู้เรื่องโรคพืชและโรคสัตว์	คะแนนเฉลี่ย	2.50
การให้บริการพ่อพันธุ์แม่พันธุ์	คะแนนเฉลี่ย	2.25
การสาธิตการทำเกษตรแผนใหม่และแปลงสาธิต	คะแนนเฉลี่ย	2.57

ส่วนอีก 3 เรื่อง เกษตรกรมีความพึงพอใจปานกลางคะแนนอยู่ในช่วง 2.60 – 3.59

อันได้แก่

การให้ความรู้เรื่องการปลูกไม้ผล	คะแนนเฉลี่ย	2.84
การให้ความรู้เรื่องการปลูกพืชผัก	คะแนนเฉลี่ย	2.72
การให้บริการแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร	คะแนนเฉลี่ย	2.74

ตารางที่ 6 ความพึงพอใจของเกษตรกรเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร
ในโครงการไร่นาเกษตรผสมผสาน

รายการ	ระดับความพึงพอใจ (ร้อยละ)				เฉลี่ย
	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่พึงพอใจ	
การเยี่ยมชมเกษตรกรในไร่นา	3.90	35.06	61.04	-	2.42
การให้คำแนะนำเรื่องเครื่องมือในการเกษตร	3.90	33.77	61.33	-	2.41
การให้ความรู้เรื่องการปลูกไม้ผล	16.88	50.65	32.47	-	2.84
การให้ความรู้เรื่องการปลูกพืชผัก	11.69	49.31	39.00	-	2.72
การให้ความรู้เรื่องการปลูกพืชไร่	7.79	29.88	62.33	-	2.45
การให้ความรู้เรื่องการเลี้ยงสัตว์	10.38	33.76	55.84	-	2.54
การให้บริการวัคซีนและยาสำหรับสัตว์	12.98	28.57	57.14	1.29	2.53
การให้บริการจัดหาพันธุ์พืชและพันธุ์สัตว์	10.38	36.36	51.94	1.29	2.55
การให้คำแนะนำเรื่องสินเชื่อ	15.59	28.57	58.84	-	2.57
การให้ความรู้เรื่องโรคพืชและโรคสัตว์	9.09	32.46	58.45	-	2.50
การให้บริการแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร	10.40	53.24	36.36	-	2.74
การให้บริการพ่อพันธุ์แม่พันธุ์	2.59	23.37	71.42	2.59	2.25
การสาธิตการทำเกษตรแผนใหม่และทำ แปลงสาธิต	12.29	31.16	58.84	-	2.57
ค่าเฉลี่ยรวม					2.54

หมายเหตุ

ระดับคะแนนความพึงพอใจ

3.60 – 4.59	หมายถึง	พึงพอใจมาก
2.60 – 3.59	หมายถึง	พึงพอใจปานกลาง
1.60 – 2.59	หมายถึง	พึงพอใจน้อย
0.60 – 1.59	หมายถึง	ไม่พึงพอใจ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. โครงการใช้พืชสมุนไพรแทนสารเคมี (ตารางที่ 7)พบว่ามีความพึงพอใจน้อย ทำการวิจัย 10 เรื่อง พบว่าเกษตรกรมีความพึงพอใจน้อยทั้ง 10 เรื่อง คือคะแนนจะอยู่ในระดับความพึงพอใจในช่วง 1.60 – 2.59 ได้แก่

การให้คำแนะนำเรื่องการทำปุ๋ยอินทรีย์	คะแนนเฉลี่ย 2.57
การให้คำแนะนำเกี่ยวกับพันธุ์พืชสมุนไพร	คะแนนเฉลี่ย 2.55
การให้ความรู้เรื่องพืชสมุนไพร	คะแนนเฉลี่ย 2.29
การให้ความรู้เรื่องผลตกค้างการใช้สารเคมี	คะแนนเฉลี่ย 2.49
การให้ความรู้ในด้านอัตราส่วนผสมของพืชสมุนไพร	คะแนนเฉลี่ย 2.51
การให้ความรู้ด้านวิธีการทำพืชสมุนไพร	คะแนนเฉลี่ย 2.51
การให้ความรู้เกี่ยวกับการกำจัดศัตรูพืช	คะแนนเฉลี่ย 2.48
การให้ความรู้เกี่ยวกับการกำจัดศัตรูสัตว์	คะแนนเฉลี่ย 2.46
การให้บริการเกี่ยวกับพันธุ์พืชสมุนไพร	คะแนนเฉลี่ย 2.53
การให้บริการปุ๋ยอินทรีย์และการสาธิตวิธีทำตัวอย่าง	คะแนนเฉลี่ย 2.44

ตารางที่ 7 แสดงความพึงพอใจของเกษตรกรเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรในโครงการใช้พืชสมุนไพรแทนสารเคมี

รายการ	ระดับความพึงพอใจ (ร้อยละ)				เฉลี่ย
	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่พึงพอใจ	
การให้คำแนะนำเรื่องการทำปุ๋ยอินทรีย์	9.09	41.55	46.75	2.59	2.57
การให้คำแนะนำเกี่ยวกับพันธุ์พืชสมุนไพร	9.09	38.96	50.64	1.31	2.55
การให้ความรู้เรื่องพืชสมุนไพร	6.49	25.97	58.44	9.09	2.29
การให้ความรู้เรื่องผลตกค้างการใช้สารเคมี	9.10	33.76	54.54	2.59	2.49
การให้ความรู้ในด้านอัตราส่วนผสมของพันธุ์พืชสมุนไพร	9.10	36.36	51.59	2.59	2.51
การให้ความรู้ในด้านวิธีการทำสมุนไพร	9.10	32.46	58.85	2.59	2.48
การให้ความรู้เกี่ยวกับการกำจัดศัตรูพืช	9.10	29.88	60.71	1.31	2.46
การให้ความรู้เกี่ยวกับการกำจัดศัตรูสัตว์	7.79	40.26	49.35	2.60	2.53
การให้บริการเกี่ยวกับพันธุ์พืชสมุนไพร	2.79	31.16	58.45	2.60	2.44
การให้บริการปุ๋ยและการสาธิตวิธีทำตัวอย่าง					
ค่าเฉลี่ยรวม					2.48

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หมายเหตุ

ระดับคะแนนความพึงพอใจ

3.60 – 4.59	หมายถึง	พึงพอใจมาก
2.60 – 3.59	หมายถึง	พึงพอใจปานกลาง
1.60 – 2.59	หมายถึง	พึงพอใจน้อย
0.60 – 1.59	หมายถึง	ไม่พึงพอใจ

ประเด็นที่ 2 การสำรวจความพึงพอใจของเกษตรกรโดยภาพรวมเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร (ตารางที่ 8) โดยรวมระดับความพึงพอใจปานกลาง ทำการวิจัย 15 เรื่อง พบว่า 9 เรื่องเกษตรกรมีความพึงพอใจปานกลาง คือจะอยู่ในระดับคะแนนความพึงพอใจในช่วง 2.60 – 3.59 อันได้แก่

บุคลิกภาพของเจ้าหน้าที่ส่งเสริม	คะแนนเฉลี่ย	2.59
ความสามารถในการติดต่อกับเกษตรกร	คะแนนเฉลี่ย	2.77
กิจกรรมที่ทำร่วมกับเกษตรกร	คะแนนเฉลี่ย	2.73
ความกระตือรือร้นในการทำงาน	คะแนนเฉลี่ย	2.74
ความเที่ยงตรงในการทำงาน	คะแนนเฉลี่ย	2.74
การมีมนุษยสัมพันธ์	คะแนนเฉลี่ย	2.79
การประสานงานระหว่างหน่วยงานกับเกษตรกร	คะแนนเฉลี่ย	2.68
ความน่าเชื่อถือในตัวเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร	คะแนนเฉลี่ย	2.72
ความรับผิดชอบและความขยันในการทำงาน	คะแนนเฉลี่ย	2.63

ส่วนอีก 5 เรื่องพบว่าเกษตรกรมีความพึงพอใจน้อย คะแนนจะอยู่ในระดับความพึงพอใจในช่วง 1.60 – 2.59 อันได้แก่

สื่อที่ใช้ในการส่งเสริม	คะแนนเฉลี่ย	2.20
ความสามารถและความคิดริเริ่ม	คะแนนเฉลี่ย	2.53
การนำเทคโนโลยีและวิทยาการใหม่ๆ เข้ามาใช้	คะแนนเฉลี่ย	2.27
การให้ความร่วมมือกับเกษตรกร	คะแนนเฉลี่ย	2.55
การรับฟังปัญหาและแนวทางในการช่วยเหลือแก่เกษตรกร	คะแนนเฉลี่ย	2.55
เวลาในการติดต่อประสานงานกับเกษตรกร	คะแนนเฉลี่ย	2.31

ตารางที่ 8 แสดงความพึงพอใจของเกษตรกรเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร โดยภาพรวม

รายการ	ระดับความพึงพอใจ (ร้อยละ)				เฉลี่ย
	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่พึงพอใจ	
สื่อที่ใช้ในการส่งเสริม	2.60	20.78	71.42	5.20	2.20
บุคลิกภาพของเจ้าหน้าที่ส่งเสริม	5.20	61.03	32.47	1.29	2.59
ความสามารถในการติดต่อกับเกษตรกร	10.38	58.44	29.87	1.29	2.77
กิจกรรมที่ทำร่วมกับเกษตรกร	6.49	59.74	31.17	2.60	2.73
ความกระตือรือร้นในการทำงาน	10.39	55.85	31.16	2.60	2.74
ความสามารถและความคิดริเริ่ม	7.80	40.25	49.35	2.60	2.53
ความเที่ยงตรงในการทำงาน	10.39	55.85	31.16	2.60	2.74
การมีมนุษยสัมพันธ์	12.98	55.85	28.57	2.60	2.79
การประสานระหว่างหน่วยงานกับเกษตรกร	7.79	55.85	31.16	5.20	2.68
การนำเทคโนโลยีและวิทยาการใหม่ๆ เข้ามาใช้	2.60	25.97	67.53	3.90	2.27
ความน่าเชื่อถือในตัวเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร	9.10	58.43	28.57	3.90	2.72
การให้ความร่วมมือกับเกษตรกร	6.49	32.47	51.94	9.10	2.55
ความรับผิดชอบและความขยันในการทำงาน	3.90	58.43	35.07	2.60	2.63
การรับฟังปัญหาและแนวทางในการช่วยเหลือแก่เกษตรกร	3.90	32.41	55.85	7.78	2.55
เวลาในการติดต่อประสานงานกับเกษตรกร	2.60	32.47	45.45	19.48	2.31
ค่าเฉลี่ยรวม					2.60

หมายเหตุ

ระดับคะแนนความพึงพอใจ

- 3.60 – 4.59 หมายถึง พึงพอใจมาก
- 2.60 – 3.59 หมายถึง พึงพอใจปานกลาง
- 1.60 – 2.59 หมายถึง พึงพอใจน้อย
- 0.60 – 1.59 หมายถึง ไม่พึงพอใจ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 5

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจเพื่อศึกษาความพึงพอใจของเกษตรกรเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรในหมู่ที่ 3 บ้านทุ่งค่าย ตำบลหนองธง อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง วัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อศึกษาสภาพพื้นฐานทั่วไปของเกษตรกรและความพึงพอใจของเกษตรกรเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยในครั้งนี้ได้แก่เกษตรกรในหมู่ที่ 3 บ้านทุ่งค่าย ตำบลหนองธง อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง จำนวน 77 ราย สำหรับเครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลคือแบบสอบถาม นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ทางสถิติโดยหาค่าร้อยละและค่าเฉลี่ย

1. สภาพพื้นฐานทั่วไปของเกษตรกรผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่เป็นเพศชายมีอายุเฉลี่ย 31 - 40 ปี นับถือศาสนาพุทธ เกษตรกรส่วนใหญ่จบชั้น ป.6 และ ป.4 สามารถอ่านออกเขียนได้ดี อาชีพหลักคือทำสวนยางพาราและทำนารองลงมา ทำสวนผลไม้และสวนผัก โดยมีจำนวนสมาชิกในครอบครัวเฉลี่ย 4 คน 3 คน และ 2 คน (ตามลำดับ) และมีกรรมสิทธิ์ในการถือครองที่ดินน้อยกว่าหรือเท่ากับ 10 ไร่ รองลงมา 10-20 ไร่ และ 21-30 ไร่ (ตามลำดับ) มีที่ดินเป็นของตนเองเกือบทั้งหมดรองลงมาคือญาติให้ทำมาหากินบนพื้นที่เช่าการให้ปลูกผัก และส่วนใหญ่เกษตรกรเข้าร่วมกิจกรรมเป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตรรองลงมาเป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกร และน้อยสุดเป็นกรรมการวัดมีจำนวนสมาชิกในครอบครัวที่ใช้แรงงานทำการเกษตรเฉลี่ยประมาณ 2 คน รองลงมา 3 คน และ 4 คน (ตามลำดับ)

2. ในเรื่องความพึงพอใจของเกษตรกรเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรตามโครงการทั้ง 2 โครงการ พบว่าเกษตรกรมีความพึงพอใจน้อยทั้งสองโครงการในโครงการไร่นาเกษตรผสมผสาน โดยมีระดับคะแนนความพึงพอใจเฉลี่ยที่ 2.54 และโครงการใช้พืชสมุนไพรแทนสารเคมีโดยมีระดับคะแนนความพึงพอใจเฉลี่ยที่ 2.48 เพราะเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรออกเยี่ยมเยียนเกษตรกรถึงไร่นาน้อยทำให้การช่วยเหลือและคำแนะนำต่าง ๆ น้อยตามไปด้วย ในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรโดยภาพรวมพบว่าเกษตรกรมีความพึงพอใจปานกลาง ซึ่งมีระดับคะแนนความพึงพอใจเฉลี่ยที่ 2.60 ซึ่งอาจสรุปได้ว่า ถ้าเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เสริมออกเยี่ยมเยียนเกษตรกรถึงไร่ นาบ่อยครั้งขึ้น อาจจะทำให้การให้คำแนะนำการให้ความรู้ และการช่วยเหลือในเรื่องต่าง ๆ ดีตามไปด้วย ทำให้เกษตรกรเกิดความพึงพอใจมากขึ้น

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับผลการวิจัย

1. จากการศึกษาด้านสภาพพื้นฐานทั่วไปพบว่าระดับการศึกษาสูงสุดของเกษตรกรส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับต่ำคือประถมศึกษาปีที่ 6 ถึงร้อยละ 45.45 ดังนั้นกรมส่งเสริมการเกษตรควรจัดทำงบประมาณในการผลิตสื่อและนำสื่อทางการเกษตรที่เข้าใจง่าย พร้อมทั้งเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาส่งเสริมเพื่อใช้ในการถ่ายทอดความรู้แก่เกษตรกรโดยเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรระดับตำบล จะได้นำไปส่งเสริมเผยแพร่ความรู้ให้แก่เกษตรกรต่อไป

2. จากการศึกษาเรื่องระดับความพึงพอใจเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรในเรื่องการเยี่ยมเยียนเกษตรกรถึงไร่ นา เกษตรกรมีความพึงพอใจน้อย เพราะเจ้าหน้าที่ลงพื้นที่น้อยทำให้ความพึงพอใจด้านอื่น ๆ น้อยตามไปด้วย แต่หากว่าเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรได้ออกเยี่ยมเยียนเกษตรกรในไร่ นาให้มากขึ้นก็จะทำให้ทราบปัญหาและความต้องการของเกษตรกรที่แท้จริง ทำให้สามารถช่วยแก้ปัญหาและช่วยเหลือเกษตรกรในเรื่องอื่น ๆ ต่อไป

3. กรมส่งเสริมการเกษตรควรให้ความสำคัญในเรื่องการใช้สื่อวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ในงานส่งเสริมการเกษตรให้แก่เกษตรกรตำบลที่ประจำการอยู่ในพื้นที่นั้น เพื่อเกษตรกรตำบลจะได้นำไปปฏิบัติเผยแพร่แนะนำความรู้ตลอดจนการแก้ปัญหาต่าง ๆ ทางการเกษตรให้แก่เกษตรกรเพื่อให้เกษตรกรในตำบลนั้นมีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น

4. เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรระดับตำบลควรนำเสนอข้อมูลต่าง ๆ ต่อสำนักงานเกษตรอำเภอและจังหวัด เพื่อผลักดันให้มีการปรับเปลี่ยนนโยบาย แผน และโครงการส่งเสริมการเกษตรที่สอดคล้องกับความต้องการของเกษตรกร เพื่อให้การส่งเสริมเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการเก็บข้อมูล

จากการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางในการเก็บข้อมูลเกษตรกร

1. ผู้ที่เข้าไปเก็บรวบรวมข้อมูลควรเป็นคนที่มีความคุ้นเคยกับเกษตรกรพอสมควร จึงจะได้รับความร่วมมือจากเกษตรกรในการให้ข้อมูลที่ถูกต้องแม่นยำยิ่งขึ้น

2. ผู้ที่จะเข้าไปทำงานวิจัยครั้งต่อไปในท้องที่ควรศึกษาสภาพพื้นที่ในการที่จะเข้าไปทำการวิจัย เพราะจะได้สะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เอกสารอ้างอิง

- กรมส่งเสริมการเกษตร. 2532. คู่มือเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรระดับตำบล. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์กรมส่งเสริมการเกษตร.
- ดิเรก ฤกษ์ ห่อราย. 2524. การส่งเสริมการเกษตรหลักการและวิธีการ. กรุงเทพฯ
ทำนอง สิงคาลวณิช. 2525. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการส่งเสริมการเกษตร. กรุงเทพฯ :
อมรินทร์การพิมพ์.
- บุญเลิศ กิ่งพยอม. 2536. ความพึงพอใจของเกษตรกรเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของ
พนักงานส่งเสริมการเกษตร ตำบลหนองไม้ซุง อำเภออุทัย จังหวัด
พระนครศรีอยุธยา. กรุงเทพฯ : วิทยานิพนธ์ปริญญาตรี, สถาบันราชภัฏ
จันทระเกษม
- ประคอง กรวรรณสูตร. 2525. สถิติประยุกต์. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิชย์.
พานิช ทินนิมิตร. 2527. หลักการเกษตร. กรุงเทพฯ
มนัส จันทรแก้ว. 2543 สภาพพื้นฐานทั่วไปและแนวทางการพัฒนาการเกษตร
หมู่ 3 บ้านทุ่งค่าย ตำบลหนองรง อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง.
สำนักงานเกษตรอำเภอ. อัดสำเนา.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. 2527. ความรู้เกี่ยวกับการส่งเสริมการเกษตร.
เอกสารการสอน. กรุงเทพฯ.
- รวีวรรณ สีนะหาร. 2542. วารสารศาสตร์ มหาลัยมหิดล คณะวารสารศาสตร์และ
สื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วิจิตร อวระกุล. 2535. หลักการส่งเสริมการเกษตร. กรุงเทพฯ : สำนักส่งเสริมและ
ฝึกอบรม, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- วีรนาถ มานะกิจ. 2527. พฤติกรรมของบุคคลในองค์กร. กรุงเทพฯ
สุจิตา ชับเสนาะ. 2537. ความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อการปฏิบัติงานของเกษตร
ตำบล ในตำบลบ้านไทย อำเภอเมืองใน จังหวัดอุบลราชธานี.
กรุงเทพฯ : วิทยานิพนธ์ปริญญาตรี สถาบันราชภัฏจันทระเกษม.
- สุนทร ธาธาธิคุณ. 2542. วารสารศาสตร์ มหาลัยมหิดล คณะวารสารศาสตร์และ
สื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาคผนวก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบสอบถาม

เรื่อง

ความพึงพอใจของเกษตรกรเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรในหมู่ที่ 3

บ้านทุ่งค่าย ตำบลหนองธง อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง พ.ศ. 2543

คำชี้แจง ผู้ตอบแบบสอบถามนี้คือเกษตรกรในหมู่ที่ 3 บ้านทุ่งค่าย ตำบลหนองธง จังหวัดพัทลุง
แบบสอบถามมีทั้งหมด 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สภาพพื้นฐานทั่วไปของเกษตรกร

ตอนที่ 2 ความพึงพอใจเกษตรกรเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร

โปรดกา ลงใน ที่ตรงกับความเป็นจริง หรือเติมข้อความลงในช่องว่างที่เว้นไว้ให้

ตอนที่ 1 สภาพพื้นฐานทั่วไปของเกษตรกร

1. เพศ

- ชาย
 หญิง

2. อายุ ปี

3. นับถือศาสนา

4. ระดับการศึกษา

- ไม่ได้รับการศึกษา ม. 3
 ป. 4 ม. 6
 ป. 6 สูงกว่า ม. 6

5. สมาชิกในครอบครัว คน

6. มีพื้นที่ถือครองทั้งหมด ไร่

7. อาชีพหลัก

- ทำสวนผัก ทำนา
 ทำสวนผลไม้ ทำสวนยางพารา
 อื่น ๆ โปรดระบุ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

8. ลักษณะการถือครองที่ดินทำการเกษตร

- มีที่ดินของตนเองทั้งหมด ไร่
- เช่าคนอื่นทั้งหมด ไร่
- มีที่ดินของตนเอง ไร่ เช่าคนอื่น ไร่
- อื่น ๆ โปรดระบุ

9. การเข้าร่วมกิจกรรมส่วนรวม

- เป็นกรรมการหมู่บ้าน
- เป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตร
- เป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกร
- เป็นกรรมการวัด
- อื่น ๆ โปรดระบุ

10. จำนวนสมาชิกที่ใช้แรงงานในการทำการเกษตร คน

ตอนที่ 2 ความพึงพอใจของเกษตรกรเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร
โปรดกา ✓ ลงใน () ที่ตรงกับความพึงพอใจ

การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ตามโครงการ	ระดับความพึงพอใจ			
	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่พึงพอใจ
1. โครงการไร่นาเกษตรผสมผสาน	()	()	()	()
1.1 การเยี่ยมเยียนเกษตรกรในไร่นา	()	()	()	()
1.2 การให้คำแนะนำเรื่องเครื่องมือในการ เกษตร	()	()	()	()
1.3 การให้ความรู้เรื่องการปลูกไม้ผล	()	()	()	()
1.4 การให้ความรู้เรื่องการปลูกพืชผัก	()	()	()	()
1.5 การให้ความรู้เรื่องการปลูกพืชไร่	()	()	()	()
1.6 การให้ความรู้เรื่องการเลี้ยงสัตว์	()	()	()	()
1.7 การให้บริการวัคซีนและยาสำหรับสัตว์	()	()	()	()
1.8 การให้บริการการจัดหาพันธุ์พืชและพันธุ์ สัตว์	()	()	()	()
1.9 การให้คำแนะนำเรื่องสินเชื่อ	()	()	()	()
1.10 การให้ความรู้เรื่องโรคพืช โรคสัตว์	()	()	()	()

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษเท่านั้น ไม่นิยมนำไปเผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาต
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ตามโครงการ	ระดับความพึงพอใจ			
	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่พึงพอใจ
1.11 การให้บริการแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร	()	()	()	()
1.12 การให้บริการพ่อพันธุ์แม่พันธุ์	()	()	()	()
1.13 การสาธิตการทำเกษตรแผนใหม่ และทำแปลงสาธิต	()	()	()	()
2. โครงการการใช้พืชสมุนไพรแทนสารเคมี	()	()	()	()
2.1 การให้คำแนะนำเรื่องการทำปุ๋ยอินทรีย์	()	()	()	()
2.2 การให้คำแนะนำเกี่ยวกับพันธุ์พืช สมุนไพร	()	()	()	()
2.3 การให้ความรู้เรื่องพืชสมุนไพร	()	()	()	()
2.4 การให้ความรู้เรื่องผลตกค้างการใช้สารเคมี	()	()	()	()
2.5 การให้ความรู้ในด้านอัตราส่วนผสมของ พืชสมุนไพร	()	()	()	()
2.6 การให้ความรู้ในด้านวิธีการทำพืช สมุนไพร	()	()	()	()
2.7 การให้ความรู้เกี่ยวกับการกำจัดศัตรูพืช	()	()	()	()
2.8 การให้ความรู้เกี่ยวกับการกำจัดศัตรูสัตว์	()	()	()	()
2.9 การให้บริการเกี่ยวกับพันธุ์พืช	()	()	()	()
2.10 การให้บริการปุ๋ยและการสาธิตวิธีทำ ตัวอย่าง	()	()	()	()

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร โดยภาพรวม	ระดับความพึงพอใจ			
	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่พึงพอใจ
1. สื่อที่ใช้ในการส่งเสริม	()	()	()	()
2. บุคลิกภาพของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร	()	()	()	()
3. ความสามารถในการติดต่อกับเกษตรกร	()	()	()	()
4. กิจกรรมที่ทำร่วมกับเกษตรกร	()	()	()	()
5. ความกระตือรือร้นในการทำงาน	()	()	()	()
6. ความสามารถและความคิดริเริ่ม	()	()	()	()
7. ความเที่ยงตรงในการทำงาน	()	()	()	()
8. การมีมนุษยสัมพันธ์	()	()	()	()
9. การประสานงานระหว่างหน่วยงานกับ เกษตรกร	()	()	()	()
10. การนำเทคโนโลยีและวิทยาการใหม่เข้ามาใช้	()	()	()	()
11. ความน่าเชื่อถือในตัวเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการ เกษตร	()	()	()	()
12. การให้ความร่วมมือกับเกษตรกร	()	()	()	()
13. ความรับผิดชอบและความขยันในการทำงาน	()	()	()	()
14. การรับฟังปัญหาและแนวทางในการช่วย เหลือแก่เกษตรกร	()	()	()	()
15. เวลาในการติดต่อประสานงานกับเกษตรกร	()	()	()	()

ขอขอบคุณทุกท่านที่เสียสละเวลาอันมีค่าของท่านในการตอบแบบสอบถามชุดนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้